

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЛАНЦЮГУ ПОСТАЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Під логістичним ризиком розуміють небезпеку затримок в роботі ланцюга постачання, порушення у термінах поставки та проблеми в роботі ланок ланцюга. Ці ризики пов'язані з різними логістичними функціями під час виробництва, зберігання, маркування, пакування, перевезення різними видами транспорту, документування та інших фаз життєвого циклу товару [1; 2].

Управління ризиками в логістиці здійснюється за 4 кроками, описаними в таблиці 1.

Таблиця 1 - Кроки управління ризиками в ланцюгу поставок

№	Крок	Опис кроку
1	Встановлення оточення	Цей етап передбачає опис основних аспектів управління ризиком: визначення внутрішніх та зовнішніх факторів ризиків, аналіз попереднього досвіду підприємства у керуванні ризиками, розробка програми управління ризиками та інші необхідні заходи.
2	Ідентифікація ризику	Виявлення можливих ризиків: ідентифікація факторів, подій та обставин, проведення аналізу та опису цих ризиків, їх класифікація.
3	Аналіз ризику	Визначення причин і джерел ризиків, передбачення можливих наслідків їх виникнення тощо; може здійснюватися за допомогою експертних оцінок фахівців або аналізу статистичних даних про попередні періоди діяльності підприємства та ланцюга поставок
4	Оцінювання ризику	Дає можливість оцінити ймовірність настання ризику та його наслідки у кількісному вираженні.
5	Обробка ризику	Вибір методу зниження ступеня ризику: страхування, розподілення між учасниками ланцюга поставок, створення запасів матеріальних ресурсів, захист ресурсів (товарів, інформації тощо), уникнення ризику.
6	Моніторинг ризику	Оцінка результатів використаних заходів управління ризиком, коригування за потреби.

Джерело: складено автором на основі [1]

Питання ризик-менеджменту ланцюгами поставок в Україні в останні роки є особливо актуальними через пандемію COVID-19 та війну. Збройна агресія Росії проти України призвела до відмови компаній від накопичення товарів, змін умов складського зберігання, ускладнення процесу закупівлі товарів та логістичних операцій в цілому [2].

Для зменшення ризиків в ланцюгах поставок в умовах війни рекомендується зосередитись на плануванні та коригуванні маршрутів з урахуванням безпекових питань та ризиків; переглянути правила управління запасами, розглядати нові та порівнювати можливі варіанти доставки, обрати сухопутні шляхи як пріоритетні, бронювати критичні для мережі обсяги продукції у постачальника, здійснювати об'єктивну оцінку обсягу продукції, яку можливо продати, створювати страхові запаси з встановленням груп товарів, для яких вони потрібні, розсіювати запаси відповідно до швидкості доставки, обсягів споживання, потенційних ризиків зберігання тощо. Також одним з шляхів зменшення ризиків є страхування у напрямі уникнення, компенсації або локалізації ризику [2; 3].

Отже, питання управління ризиками в ланцюгах поставок є надважливим питанням для України на сьогоднішній день. Для повноцінного та безпечного функціонування ланцюгів поставок в умовах воєнного часу необхідним є детальний всебічний професійний аналіз можливих ризиків та визначення шляхів мінімізації їх наслідків.

Список використаних джерел:

- Скіцько В. І. Управління ризиками в ланцюгу поставок *Бізнес Інформ* № 2, 2018. С. 304-313. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_45 (дата звернення 10.03.2023).
- Погребняк А.Т. та ін. Безпека та особливості функціонування ланцюгів поставок в умовах ризику *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права* Випуск 35, 2022. С. 10-18.
- Кутко Т., Білецька О. Ланцюги постачання в умовах війни *Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“*, 2022. С. 10–11.